

EEN GALLO-ROMEINS GRAFVELD EN OUDERE BEWONINGSRESTEN TE MAASEIK

In de periode van maart tot augustus werden opgravingen ondernomen te Maaseik. De site lag op een plaats genaamd *Aen Moorsch Bosch*, ten noorden van het stadscentrum. Het is een bebouwd perceel (sectie A 994d) aan de Oude Ophovenbaan 54. Deze baan is een deel van de oude heirbaan van Tongeren naar Nijmegen. Vijfhonderd meter hier vandaan in zuidwestelijke richting ligt een moerassige zink, een restant van een oude Maasarm. Hier menen we de Gallo-Romeinse bewoningsresten te mogen zoeken die met het grafveld verband houden.

De eerste graven had de eigenaar van het terrein gevonden in 1973 bij de aanleg van zijn woning, waarvan L. Van Impe reeds acte gaf⁽¹⁾. Tevens vond men een merkwaardige Hilversumpot, die door A. Claassen reeds uitvoerig werd beschreven⁽²⁾.

Tijdens de opgravingscampagne werden meerdere Bronstijdsporen aangetroffen. Een zestigtal min of meer ronde kuilen en paalsporen tekenden zich donkergeel tot bruin af in de gele zandgrond. Afgaande op een regelmatige ordening in het grootste gedeelte van deze, zijn we ervan overtuigd te maken te hebben met bewoningssporen, te meer daar er grote stukken verbrande huttenleem werden in aangetroffen. Als verder noemenswaardig materiaal vonden we naast enkele vuurstenen en door vuur gebarsten stukken gerolde kwarts, een ovalen kommetje waaraan waarschijnlijk een dikke steel heeft gezeten, evenals de bodem van een grote ruwe pot. Beide zijn onversierd; typisch is de verschraling met scherpe stukken kwarts.

198 graven werden aangetroffen over een oppervlakte van 13 aren. Er toonden zich twee soorten, nl. deze met typisch Romeins materiaal en deze met aardewerk in late La Tène-traditie.

De grafritus was voor beide identiek: een beenderblok werd begraven in een klein kuiltje, al dan niet vergezeld van bijgaven. We vonden geen graven met lijkbrand in urnen. Deze kuiltjes, met een diameter van doorgaans rond de 70 cm en ongeveer 20 cm diep, waren rond, ovaal of afgerond rechthoekig. Ze waren gevuld met geelbruin tot zwart zand dat zich iets donkerder aftekende op de plaats waaronder de krematieresten zaten. Meestal waren deze in het centrum — het diepste punt — neergelegd.

Een dertigtal graven bevatten aardewerk in late La Tène-traditie (fig. 39). Meestal was een donkerbruine, met de hand gevormde schaal, zwart in de breuk, naast of op de krematieresten neergezet. Deze schalen hebben een lichtjes uitbuigende rand boven een schouderknik, waarop nagelindrukken kunnen voorkomen. Op de buik treft men veelal een eenvoudige lineaire versiering aan die dan eens met een éénpuntig, dan weer met een meerpuntig

¹ *Arch.*, 1973, 14, pl. I.

² *Limburg* 54, 1975, 119-125.

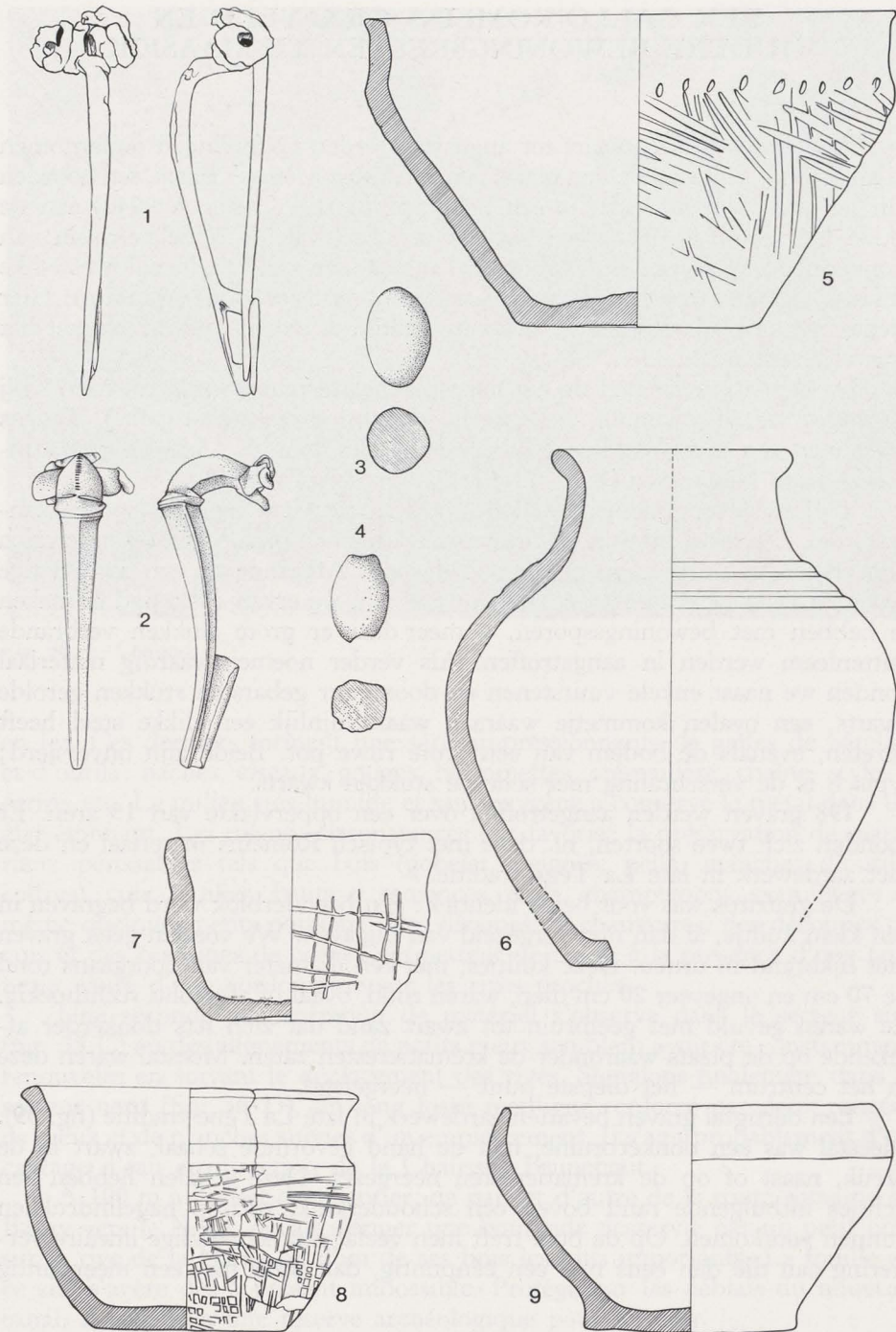

Fig. 39. — Voorwerpen uit graven in laat La Tène-traditie (Sch. 1/3, behalve de fibulae op 2/3).

Fig. 40. — Graf 123.

voorwerp in de nog natte klei werd ingeritst. In vijf graven werden twee dergelijke schalen aangetroffen. In graf 91 waren ze vergezeld van een ijzeren draad- en een bronzen knikfibula. Ook vonden we soms een ijzeren riemhaak of ringetje, een gebakken slingerkogel en fragmentjes van gele en blauwe glazen armbandjes uit deze periode.

Een veertigtal graven bevatten Romeins aardewerk. Negen ervan (73, 79, 90, 93, 119, 123, 172, 174, 194) munten uit door het groot aantal bijgaven (fig. 40); tevens lagen ze op één lijn. Ook vertoonde hun grafinhoud een merkwaardige uniformiteit. Bijna steeds vonden we een kruik in wit aardewerk, een pot in gewoon aardewerk met dekselgeul en deksel, een governist bekertje, een mortarium in terra sigillata, een bord in Belgische waar en een kommetje of een schotel in terra sigillata. Tevens was een glazen beker of

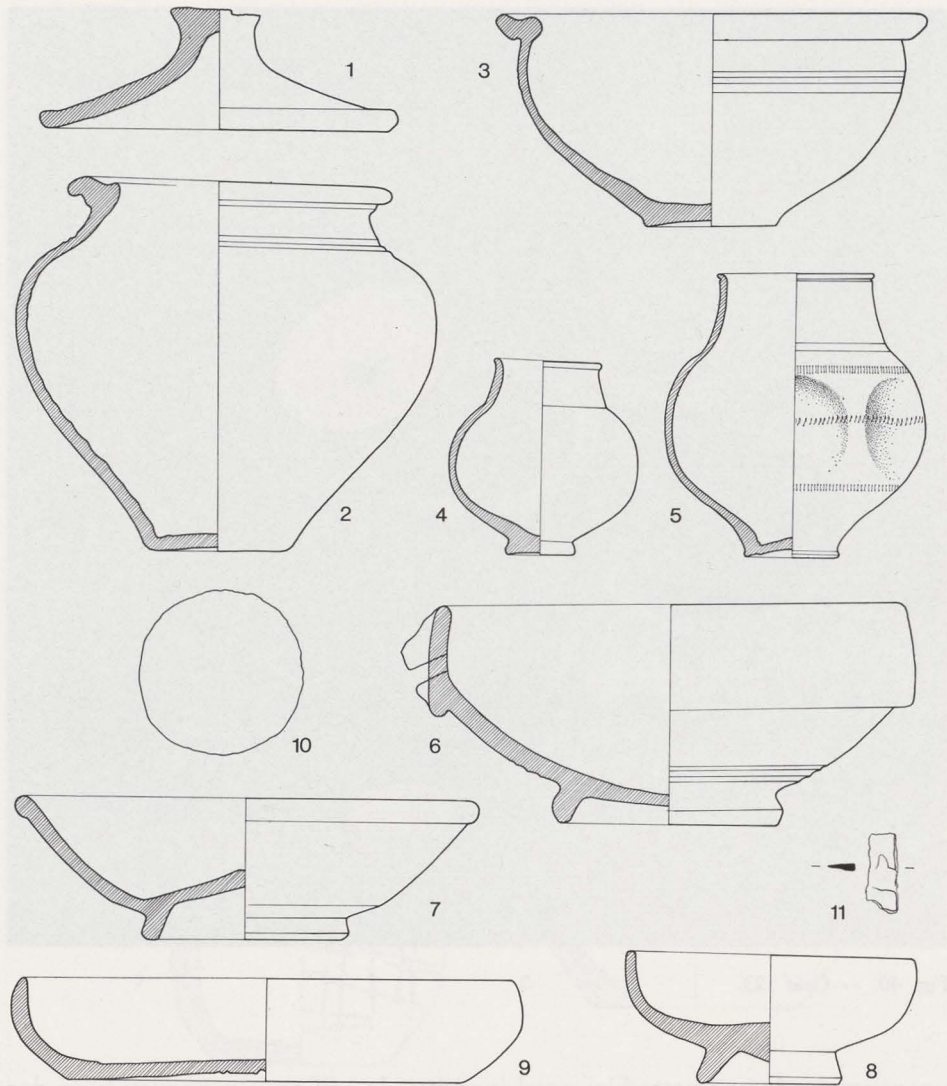

Fig. 41. — Kenmerkend aardewerk uit Romeinse graven (Sch.: 1/3).

flesje en een ijzeren mesje — soms sikkelvormig — bijgezet. Aan deze basisinhoud werden andere zaken toegevoegd, zoals terra sigillata-schaaltjes, een schenkan, een deukbeker, een honingpot of iets dergelijks. Twee van deze graven bevatten een muntstukje: een bronzen dupondius en een as in orichalcum, beide van Hadrianus en sterk afgesleten. Het aardewerk zelf is van het eind van de tweede en het begin van de derde eeuw (fig. 41). Het overgrote deel van de terra sigillata is oostgallische waar, vnl. Rheinzabern.

Fig. 42. — Leeuwekoppen op Drag. 45.

In zeven van de negen graven vonden we een mortarium in terra sigillata, type Drag. 45 met leeuwepopje in appliqué op de rand (fig. 42). Deze mortaria zijn alle in oostgallische waar. In twee andere graven (7,73) kwam een mortarium in gewone lichtkleurige keramiek voor en verder vonden we in de archeologische laag rond de graven opvallend veel randscherven van mortaria in gewoon aardewerk, die een zeer grote diversiteit aan vormen vertegenwoordigen.

De andere Romeinse graven bevatten keramiek die duidelijk ouder is. Dit wordt bevestigd door de vele fibulae (scharnierfibulae met sterk geprofileerde beugel, spiraal-, ogen-, kap-, boog-, draad-, haak-, secco-, en rozet-fibulae) en door een twaalftal bronzen muntstukken (Augustus & Agrippa, Augustus, Tiberius, Nero, Titus, Domitianus, Trajanus, Antonius Pius, Marcus Aurelius en Commodus)⁽¹⁾. In deze graven kwamen vaak alleen metalen voorwerpen voor zoals bronzen fibulae, armbandjes, ringen of een munt en een ijzeren mesje, schaar, naald of strigilis.

Aldus mogen we veronderstellen dat de bijzettingen in het grafveld van Maaseik plaatsvonden van rond het begin van de jaarrekening tot in het begin van de 3de eeuw.

D. JANSSENS

¹ De identificatie van de munten gebeurde door M. THIRION van het Muntencabinet te Brussel, waarvoor onze oprechte dank.